

Nationaal Coördinator Groningen

Jaarverslag 2019 NCG

Jaarverslag 2019 NCG

Inhoud

1. Inleiding
2. Voortgang versterken regulier proces
3. Bijzondere thema's en programma's
4. Regelingen en instrumenten
5. Organisatie
6. Klachtenafhandeling, Wob-verzoeken, burgerbrieven en AVG-verzoeken
7. Governance- en overlegstructuur
8. Commissie Bijzondere Situaties en ondersteuning Arbiters
9. Samenloop schade en versterken en voorbereiden Bewoners Contact Centrum
10. Financiën

Voorwoord jaarverslag

2019 was het jaar van verandering voor de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). De NCG maakte zich klaar voor de transitie van beleidsorganisatie naar een publieke uitvoeringsorganisatie. Het Centrum Veilig Wonen (CVW) hield eind 2019 op te bestaan. Hun taken maken nu onderdeel uit van de NCG. Het samenvoegen van deze twee organisaties heeft een enorme inspanningskracht van alle partijen gevraagd, maar inmiddels zijn we goed op weg. Daarnaast ging de NCG over van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In 2019 begon ik als directeur van de NCG. Ik trof een betrokken organisatie aan met een grotere ambitie dan alleen de veiligheidsoperatie. De organisatie had meerdere doelen zoals het verduurzamen en ontwikkelen van de omgeving. Uiteraard zijn dit mooie doelen maar ons hoofddoel is en blijft het veilig en sterk maken van panden in het aardbevingsgebied.

Wij zijn in 2019 gestart met het versnellen van het versterken van panden. Het doel is om inwoners van de provincie Groningen zo snel mogelijk veilig te kunnen laten wonen, werken en leven. We hebben daarom samen met gemeenten, de provincie, het ministerie van EZK en het ministerie van BZK een goed maatregelenpakket samengesteld waardoor deze versnellingsoperatie daadwerkelijk in gang is gezet.

De NCG gaat voor een veiliger Groningen. Wij zorgen voor versterkte en veilige panden in het aardbevingsgebied. De inzichten over wat er nodig is voor een veilig pand veranderen snel. Ook in de afgelopen jaren zijn de inzichten bijgesteld. Dat heeft verschillende oorzaken. Doordat de gaswinning sterk is verminderd in de afgelopen tijd, kan de veiligheid nu met minder versterking gewaarborgd zijn dan in het verleden. Ook is er meer kennis vergaard over panden en de risico's. Dit betekent dat er meer huizen versterkt kunnen worden zonder volledig nieuw te hoeven bouwen. Het streven is dat dit er samen met de versnellingsoperatie voor gaat zorgen dat de provincie Groningen eerder veilig is dan voor 2019 werd verwacht.

Voor deze versterkingsopdracht werken we samen met de zeven gemeenten in het aardbevingsgebied, de provincie Groningen, woningcorporaties en het Rijk. Een overzicht van de activiteiten die wij in 2019 uitvoerden, leest u in dit jaarverslag.

We zijn er nog niet, maar we zijn wel op de goede weg. Vol vertrouwen zie ik de toekomst tegemoet. U kunt van de NCG verwachten dat wij alles op alles zetten om Groningen veiliger te maken.

Peter Spijkerman

Directeur Nationaal Coördinator Groningen

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag over het jaar 2019 van de Nationaal Coördinator Groningen (NCG). In dit jaarverslag worden de ontwikkelingen, veranderingen en de voortgang van de versterking in 2019 beschreven. In 2019 is de versterking in Groningen in het publieke domein geplaatst. Om die reden is ernaar toegewerkt vanaf 1 januari 2020 alle werkzaamheden te laten uitvoeren door één uitvoeringsorganisatie, de NCG. De politieke verantwoordelijkheid voor de versterking is in oktober 2019 overgegaan van de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) naar de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Hierdoor zijn in 2019 ook de voorbereidingen getroffen om de NCG als organisatie per 1 januari 2020 onder het ministerie van BZK te plaatsen.

In 2019 heeft de NCG regie gevoerd op de uitvoering van de versterking door het Centrum Veilig Wonen en daarnaast op voortgang van onderwerpen als de aanpak van erfgoed, industrie, scholen en onderwijs en kennisontwikkeling en leefbaarheid.

Naast veranderingen op bestuurlijk en organisatorisch vlak, hebben gemeenten, provincie, EZK, BZK en NCG in 2019 gezamenlijk een maatregelenpakket ontwikkeld. Dit maatregelenpakket is gericht op het versnellen van de versterkingsoperatie. Hiermee willen we bereiken dat de mensen in Groningen op de kortst mogelijke termijn veilig kunnen wonen, werken en naar school gaan.

De impact van de aardbevingen door gaswinning in Groningen is namelijk nog altijd zeer groot.

Leeswijzer

De NCG heeft over eerdere jaren met kwartaal- en halfjaarrapportages verantwoording afgelegd over haar werkzaamheden. In 2019 is met de Tweede Kamer afgesproken voortaan verantwoording af te leggen middels een jaarverslag, waarvan dit het eerste is.

Dit jaarverslag biedt achtereenvolgens inzicht in de voortgang van de versterking (H2) en de voortgang van afzonderlijke thema's en programma's als erfgoed, scholen en zorg (H3). Vervolgens geeft de NCG een overzicht van de beschikbare regelingen en instrumenten en de mate waarin hier gebruik van is gemaakt (H4). Daarnaast bevat dit jaarverslag informatie over de (veranderingen van de) NCG-organisatie (H5), klachtenafhandeling, Wob-verzoeken en burgerbrieven (H6), governance- en overlegstructuren (H7), de Commissie Bijzondere Situaties en Arbiters (H8) en de samenloop tussen schade en versterken (H9). Ten slotte wordt verslag gedaan van de financiën (H10), waarbij bedacht moet worden dat de NCG in 2019 alleen nog maar verslag kon doen over de kosten van de eigen organisatie. De kosten van de operatie en de uitgegeven gelden van de versterking lagen in 2019 nog bij Centrum Veilig Wonen (CVW).

2. Voortgang versterken regulier proces

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie				Gemeenten totaal	
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	3.417	2.906	1.534	530	192
Licht verhoogd	13.225	5.027	1.741	356	101
Normaal	9.630	7.413	4.255	1.017	730
Totaal	26.272	15.346	7.530	1.903	1.023

Voortgang bouwkundige versterking				Gemeenten totaal	
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		13146	6517	1353	535
Realisatie in 2019		2200	1013	550	488
Realisatie totaal	26272	15346	7530	1903	1023

Verschillende organisaties hadden behoefte om meer inzicht te krijgen in het verloop van het reguliere proces. De NCG werkt samen met zeven gemeenten en de ministeries EZK & BZK. Daarnaast heeft de NCG ook afspraken over samenwerking en voortgang met andere organisaties, zoals het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) en de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG). Om beter inzicht te bieden in de voortgang van de versterking is in 2019 een dashboard ontwikkeld. Dit dashboard geeft zowel per jaar als cumulatief de voortgang per

risicocategorie op vier mijlpalen weer. De risicocategorieën vloeien voort uit de Hazard and Risk Assessment (HRA).

Het gaat in totaal om een werkvoorraad van 26.272 adressen in het aardbevingsgebied.

In de tabel hiernaast is te zien dat er tot 31 december 2019 in totaal 15.346 adressen zijn opgenomen en 7.530 adressen zijn beoordeeld. Ook zijn er bij 1.903 adressen projecten vastgesteld en 1023 adressen opgeleverd.

Hoe zijn de projecten georganiseerd:

In elke gemeente heeft de NCG een vestiging, een zogenaamd Versterkingspunt. Vanuit het Versterkingspunt werkt een team dat eerste aanspreekpunt is voor bewoners en hen begeleidt in het versterkingsproces. Bewonersbegeleiders en projectleiders van een Versterkingspunt spreken met (groepen) bewoners over de aanpak van de versterking van hun woning/gebouw. Daarnaast coördineert het team de versterkingsopgave met de gemeente, de woningbouwcorporaties en andere stakeholders in het gebied.

In de navolgende beschrijvingen per gemeente wordt steeds in tabelvorm een overzicht gegeven van de adressen ingedeeld naar risicoclassificatie en daarna van de voortgang van de versterking. In een toelichting komen delen van de zogenoemde “batches” aan de orde, dat zijn groepen adressen die uitvoeringstechnisch en bestuurlijk zijn te onderscheiden.”

Iedere gemeente stelt jaarlijks een Lokaal Plan van Aanpak op. Daarin staat welke panden/adressen zij wil laten “aanpakken” per voortgangsfase. De totstandkoming van dat plan gaat in overleg met de uitvoeringsorganisatie NCG.

Term	Definitie
Verhoogd risico	Gebouwen waarvan het HRA-model verwacht dat ze gemiddeld genomen niet aan de norm voldoen
Licht verhoogd risico	Gebouwen waarvan het HRA-model verwacht dat ze met twee standaardafwijkingen niet aan de norm voldoen
Normaal	Gebouwen waarvan het HRA-model verwacht dat zij met >90% zekerheid aan de norm voldoen
Opname	Een inspecteur verzamelt beschikbare informatie van het gebouw en gaat langs om het gebouw te onderzoeken
Beoordeling	Een ingenieursbureau beoordeelt of het gebouw voldoet aan de veiligheidsnorm en brengt in kaart welke versterkingsmaatregelen eventueel nodig zijn
Project vastgesteld	De NCG stelt in nauw overleg met de bewoners een projectplan op voor het versterken van het gebouw
Uitvoering voltooid	Het gebouw is versterkt
Realisatie t/m 2018	Het totaal aantal adressen dat is opgepakt t/m 2018
Realisatie in 2019	Het totaal aantal adressen dat is opgepakt in 2019
Werkvoorraad	Het aantal adressen dat onderdeel uitmaakt van de versterkingsopgave.
Sloop/nieuwbouw	Het uitgangspunt is dat een pand aan de norm voldoet. Mocht dat niet de situatie zijn, dan moet dit worden versterkt. In sommige situaties kunnen de kosten van het bouwkundig versterken van het pand zo hoog zijn dat het beter is het pand te slopen en te herbouwen/nieuw te bouwen.

2.1 Gemeente Groningen

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werkvoorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	276	242	174	29	0
Licht verhoogd	3.476	568	210	49	3
Normaal	1.190	1.145	627	361	321
Totaal	4.942	1.955	1.011	439	324

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werkvoorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		1856	928	369	4
Realisatie in 2019		99	83	70	320
Realisatie totaal	4942	1955	1011	439	324

2.1.1 Gereed

In 2019 zijn binnen de gemeente Groningen 320 woningen versterkt. Een groot deel van deze woningen maakt onderdeel uit van de Duindoornflat in de stad Groningen (eigendom van woningcorporatie Lefier).

2.1.2. Ontwerpfase

Nije Buurt fase 2 en fase 3 (Ten Post) zijn in de ontwerpfase gekomen.

2.1.3 Opname & beoordeling

De gefuseerde gemeente Groningen heeft een totale werkvoorraad van 4.942 adressen. Tot en met 2018 was de werkvoorraad 1.942 adressen. In 2019 hebben inspecteurs 99 woningen onderzocht (= opname) en van 83 woningen is een versterkingsadvies beschikbaar gekomen (= beoordeling).

2.1.4. Uitgelichte projecten

Ten Boer, Fazanthof: In Ten Boer zijn 30 woningen in de Fazanthof die in aanmerking komen voor sloop/nieuwbouw. In 2019 is samen met de eigenaren gewerkt aan het maken van een ontwerp voor de nieuwe woning. Een deel van de eigenaren is in december 2019 verhuisd naar de tijdelijke woningen elders in Ten Boer. De overige eigenaren zijn begin januari 2020 verhuisd. De planning is dat de woningen in het tweede kwartaal 2020 gesloopt worden.

Ten Boer, Hamplaats, Blinkerdlaan & Ommelderstraat: Zoals in 2018 met het Rijk en de gemeenten is afgesproken, heeft de

gemeente Groningen een subsidieverordening vastgesteld om te bewerkstelligen dat eigenaren particulier opdrachtgever kunnen zijn van de versterking van hun huis. Met de verordening komen eigenaren in aanmerking voor subsidie voor versterking. De NCG faciliteert met onder andere het voeren van bewonersgesprekken en de prijslijstgesprekken. In totaal gaat het om 89 particuliere woningen aan de Hamplaats en in de Blinkerdlaan en Ommelderstraat. De eigenaren van de Hamplaats zijn eind 2019 verhuisd naar tijdelijke woningen elders in de gemeente en is er een start gemaakt met de sloop van de woningen.

Ten Post, Nije Buurt: De benodigde versterkingsmaatregelen zijn zwaar. Daarom is ervoor gekozen om niet alle woningen tegelijkertijd aan te pakken. Woningcorporatie Wierden & Borgen heeft in 2019 acht nieuwbouwwoningen in het dorp opgeleverd. De overige woningen zijn ingedeeld in drie fasen. In de zomer van 2019 is gestart met fase 1. Het gaat om bijna 60 woningen, waarvan 41 in particulier bezit. Eind 2019 zijn deze woningen natuurvrij gemaakt (dit is het dichtmaken van mogelijke verblijfplaatsen van beschermde dieren in een gebouw, voor de start van de werkzaamheden). In oktober 2019 is een start gemaakt met fase 2.

2.1.5 Contactmomenten

Er is gekozen voor een persoonlijke benadering: een-op-een-contact, tenzij.... Dit betekent dat – voordat brieven verstuurd worden – de bewonersbegeleiders de eigenaren eerst bellen. Hierdoor kan de bewonersbegeleider de communicatieboodschap toelichten en vragen van de eigenaar direct beantwoorden. De eigenaar ontvangt vervolgens een brief ter bevestiging van het telefonische gesprek.

Eind januari 2019 hebben alle eigenaren/bewoners uit de verschillende batches (m.u.v. de batches 1.467 en 1.588) opnieuw een brief ontvangen waarin zij uitgenodigd zijn voor een informatie- of inloopbijeenkomst. In februari 2019 heeft de NCG samen met de gemeente Groningen hiervoor vier informatie- en inloopbijeenkomsten georganiseerd waar uitleg is gegeven over de prioritering binnen het Lokale Plan van Aanpak en wat dit voor eigenaren/bewoners betekent.

Met de eigenaren van batch 1.581 is in kwartaal 4 2019 gecommuniceerd over het besluit rondom het uitvoeren van het versterkingsadvies (NPR 2015). Met de eigenaren is afgesproken dat we begin 2020 met hen contact opnemen over het vervolgttraject. Het gaat om 230 woningen, waarvan 40 woningen met risicoprofiel 'licht verhoogd' en 190 woningen met profiel 'normaal risico'. Deze woningen zijn verspreid over diverse dorpen van de gemeente, onder andere Ten Boer, Ten Post, Lellens en Winneweer.

In nauw overleg met de eigenaren is in 2019 voor 70 woningen een project vastgesteld. Een persoonlijke benadering in projecten

betekent dat persoonlijke gesprekken en keukentafelgesprekken centraal staan. Om de eigenaren die in dezelfde projecten zitten op hetzelfde moment, dezelfde informatie te kunnen geven wordt ook gebruik gemaakt van brieven, nieuwsbrieven en informatiebijeenkomsten.

Samen met de gemeente zijn er in 2019 negen nieuwsbrieven gepubliceerd over de voortgang van de versterkingsopgave in het algemeen of van specifieke projecten. Voor de lopende projecten zijn in totaal 29 informatiebijeenkomsten georganiseerd over de verschillende stappen in het proces. Op uitnodiging van de gemeente zijn we bij diverse klankbordgroepen aangeschoven en zijn we met besturen van dorpsbelangen in gesprek geweest over de voortgang van specifieke issues. Op projectniveau is gestart om samen met gemeente en betrokken stakeholders tot een plan voor bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie (BLVC) te komen.

2.2. Gemeente Loppersum

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	525	408	188	148	106
Licht verhoogd	1.323	871	484	102	50
Normaal	3.009	1.745	1.038	305	196
Totaal	4.857	3.024	1.710	555	352

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		2866	1425	525	241
Realisatie in 2019		158	285	30	111
Realisatie totaal	4857	3024	1710	555	352

2.2.1 Gereed

In de gemeente Loppersum is in 2019 de uitvoering voor 111 adressen voltooid. De meeste van deze adressen zijn huurwoningen die in verschillende dorpen staan. Deze huurwoningen vallen onder de zogeheten H3V-projecten (corporatiepanden), een pilot van NAM-woningcorporaties. Daarnaast zijn 19 woningen van particulieren versterkt en twee grotere panden van de categorie CC2/3. (dit zijn categorieën gebouwen met veel risico, zoals hoogbouw of zorggebouwen). Deze 21 adressen liggen allemaal in het dorp Loppersum en maken onderdeel uit van batch 1467 (opname in 2016, NPR 2015). Dit waren in de gemeente Loppersum de eerste woningen die onder regie van de NCG bouwkundig versterkt zijn.

2.2.2. Ontwerpfase

Alle woningen uit batch 1467 van Loppersum vallen in de ontwerpfase. De 132 adressen van particuliere eigenaren zijn in 2019 ontwikkeld en staan gepland voor uitvoering in 2020. Alle woningen vallen onder sloop/nieuwbouw. Deze adressen liggen in de dorpen 't Zandt en Loppersum en variëren in project-omvang van 1 adres tot 67 adressen. De 15 CC2/3 panden binnen deze groep behoeven allemaal maatwerk en bevinden zich in de scenariokeuze tot ontwerpfase. De 282 huurwoningen van de woningcorporaties die zich in batch 1467 bevinden, zitten ook tussen scenariokeuze en ontwerp. Verder is in 2019 het versterkingsadvies van 6 adressen van batch 1581 in Stedum met een verhoogd risicoprofiel gedeeld. Ook is voor deze adressen het scenario sloop/nieuwbouw vastgesteld. Met de eigenaren van adressen uit batch 1581 met een licht verhoogd of normaal risicoprofiel (geïnspecteerd in het eerste of tweede kwartaal van 2017) heeft de NCG in het vierde kwartaal van 2019 gecommuniceerd over het besluit rondom het uitvoeren van het liggende versterkingsadvies (NPR 2015). De 55 particuliere adressen met een licht verhoogd

risicoprofiel in de dorpen Loppersum, 't Zandt en Middelstum en een woningcorporatie met 29 adressen hebben in november hun versterkingsadvies ontvangen. In januari 2020 is het scenarioadvies gedeeld met de eigenaren. De 456 adressen, waarvan een kwart bestaat uit huurwoningen met een normaal risicoprofiel, hebben in december een brief ontvangen. In april 2020 hebben de adressen met een normaal risicoprofiel de brief ontvangen over het vervolgtraject.

2.2.3 Opname en beoordeling

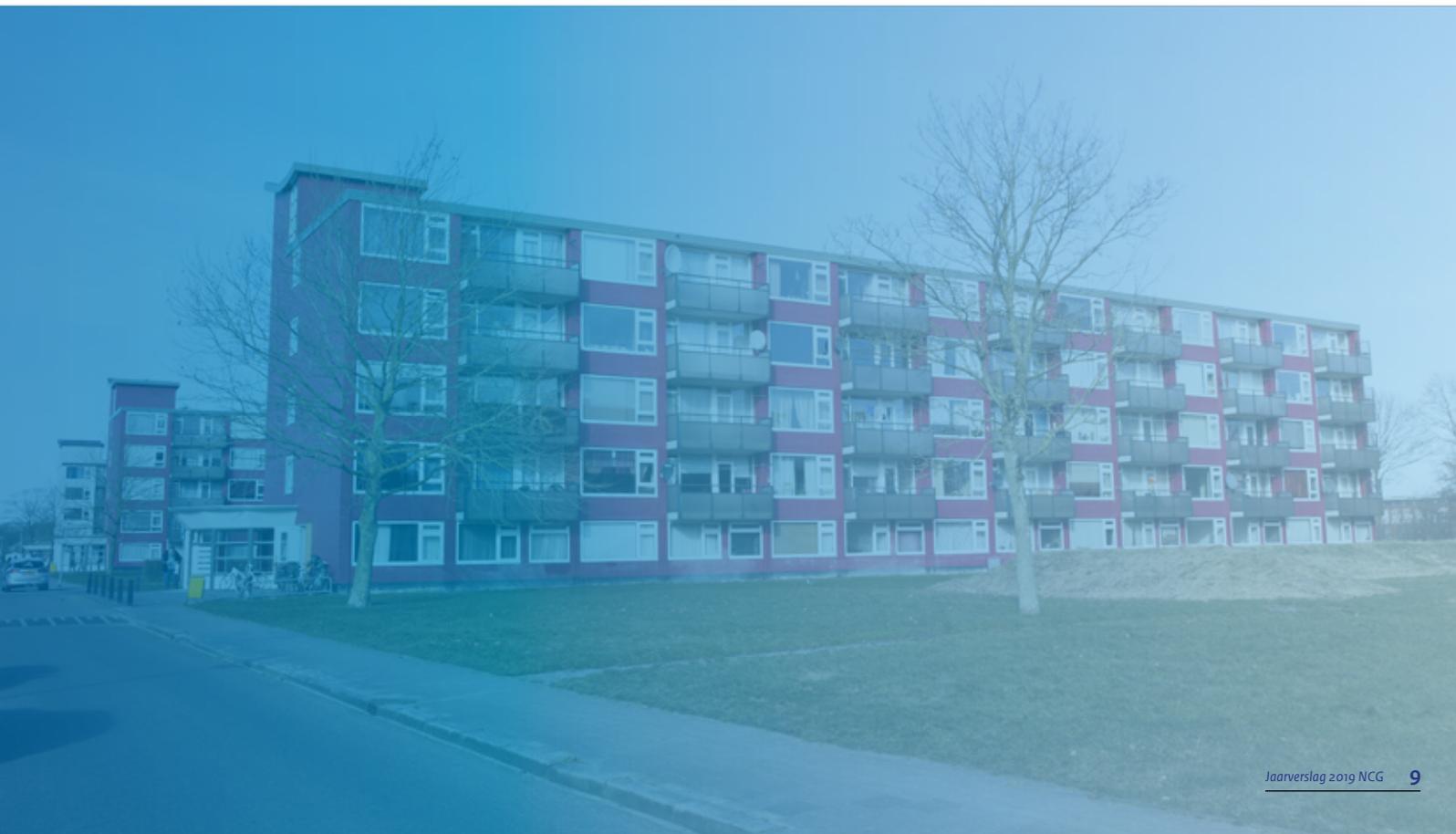
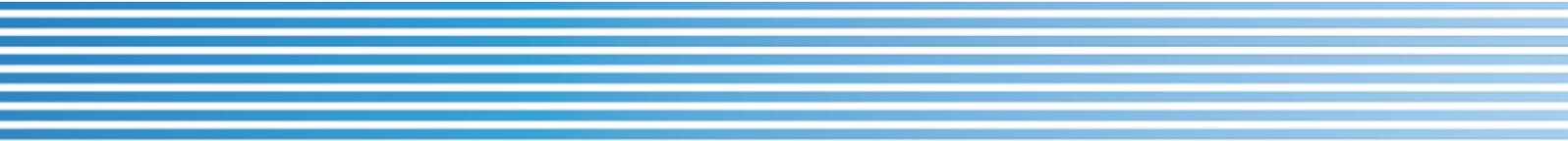
Het Lokale Plan van Aanpak 2019 noemt 136 adressen met een verhoogd risicoprofiel die nog niet waren opgenomen. Deze adressen heeft NCG opgenomen. Verder heeft NCG 48 nieuwe adressen met een licht verhoogd risicoprofiel aan het einde van 2019 uitgezet bij de inspectiebureaus voor opname. Dit resulteert in 158 verrichte opnames voor 2019 in totaal. Daarnaast zijn 285 beoordelingen opgeleverd voor diverse programma's. Hieronder vallen de laatste beoordelingen voor groep 1581, beoordelingen voor het programma Eigen Initiatief, de eerste versterkingsadviezen voor de groep met een verhoogd risicoprofiel die al geïnspecteerd waren en tot slot een aantal beoordelingen voor 3260.

2.2.4 Uitgelichte projecten

Het winkelcentrum in Loppersum is een complex project. Hiervoor is door de MKB-ondernemers en de gemeente Loppersum in 2019 gepleit voor een integrale aanpak, vastgesteld. De panden in dit project zijn zowel particulieren als MKB door elkaar heen. Ook zitten de panden in verschillende batches, zodat er verschillen zitten tussen de afspraken die er zijn gemaakt. In sommige gevallen zijn panden bouwkundig met elkaar verbonden. Het feit dat het een winkelgebied is, vereist dat de panden in samenhang met elkaar en met een oog gericht op de toekomst aangepakt worden.

2.2.5 Contactmomenten

Samen met de gemeente heeft NCG in 2019 drie berichten in de lokale kranten gepubliceerd over de voortgang van de versterkingsopgave in Loppersum. Daarnaast zijn voor de verschillende 1467-projecten nieuwsbrieven en bewonersavonden georganiseerd over de verschillende stappen in het proces. Op uitnodiging van de gemeente is NCG bij klankbordgroepen aangeschoven en met besturen van dorpsbelangen in gesprek geweest over de voortgang en specifieke projecten. Nu de uitvoering meer in beeld komt, is BLVC een belangrijk thema. Vanaf medio 2019 werkt NCG met gemeente en betrokken stakeholders samen aan de ontwikkeling van BLVC-plannen op wijk- of dorpsniveau.

2.3 Gemeente Appingedam

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	1.222	1.116	812	317	77
Licht verhoogd	2.605	1.489	613	174	41
Normaal	1.201	1.003	538	27	6
Totaal	5.028	3.608	1.963	518	124

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		3081	1822	139	95
Realisatie in 2019		527	141	379	29
Realisatie totaal	5028	3608	1963	518	124

2.3.1 Gereed

In 2019 zijn in de gemeente Appingedam 29 adressen opgeleverd. 28 daarvan zijn huurwoningen die vallen onder de H3V-projecten. Er is daarnaast een adres opgeleverd vanuit Eigen Initiatief.

2.3.2. Ontwerpfase

In de wijk Opwierde Zuid zijn de vliesgevelwoningen en gemetelde woningen vastgesteld als een project. Dit betreft in totaal 398 adressen.

De batch 1588 kent in Appingedam 849 adressen in de wijk Opwierde-I waarvan er per 31-12-2019 133 particuliere Bronswoningen en 350 huurwoningen in de ontwerpfase zitten (project vastgesteld).

2.3.3. Opname en beoordeling

Het Lokale Plan van Aanpak 2019 noemt 260 adressen met een verhoogd risicoprofiel die nog niet waren opgenomen. Deze heeft de NCG inmiddels vrijwel allemaal opgenomen.

Van 245 nieuwe adressen met een licht verhoogd risicoprofiel zijn de meeste in 2019 opgenomen. Eind 2019 heeft de NCG ook een start gemaakt met de opname van 310 adressen in het Historisch Centrum. Dit zijn adressen met een licht verhoogd en een normaal risicoprofiel.

Van de adressen die in 2017 zijn opgenomen, 389 in totaal, heeft de NCG een beoordeling van alle 150 drive-in woningen opgeleverd. De beoordelingen zijn in 2019 achtergebleven met levering. Wij verwachten dat hier in 2020 een inhaalslag te maken.

2.3.4. Contactmomenten

Voor het deelproject vliesgevelwoningen zijn diverse nieuwsbrieven verstuurd. Ook zijn in totaal acht bewonersbijeenkomsten gehouden over verschillende onderwerpen. Zo werd de uitvoering van versterkingsadviezen en de vraag 'Hoe selecteer ik een aannemer?' behandeld. Ook gaven aannemers een presentatie voor de aannemerskeuze en werd de aannemer bekendgemaakt. Daarnaast werden bewoners op de hoogte gehouden van de voortgang en het proces en ten slotte werd ook een bijeenkomst georganiseerd voor de bewoners van cluster 1.

Voor het project Bronswoningen zijn ook enkele nieuwsbrieven verstuurd. Daarnaast zijn in 2019 vier bijeenkomsten voor eigenaren georganiseerd over onder andere sloop/nieuwbouw, het algehele proces, het Collectief Particulier Opdrachtgeverschap traject en de prijslijst.

2.4. Gemeente Midden-Groningen

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	436	317	93	19	0
Licht verhoogd	2.075	491	141	25	5
Normaal	615	518	234	66	11
Totaal	3.126	1.326	468	110	16

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		1118	343	66	5
Realisatie in 2019		208	125	44	11
Realisatie totaal	3126	1326	468	110	16

2.4.1 Gereed

In de gemeente Midden-Groningen zijn 16 adressen opgeleverd. Waaronder 10 panden in Woudbloem die in samenwerking met woningcorporatie Lefier zijn gerealiseerd. Dit aanvankelijk moeilijke project is op een succesvolle wijze opgeleverd. Hiernaast is er één Heft In Eigen Hand opgeleverd en is de molen in Overschild versterkt.

2.4.2 Ontwerpfase

Alle adressen uit de batch 1467 zitten in de ontwerpfase. Het gaat hier om 35 panden in Overschild.

Alle woningen in batch 1588 zijn bezocht en er is voor deze batch een prijslijst vastgesteld. Alle bewoners in deze batch weten wat hun budget voor versterken of sloop/nieuwbouw is. Op dit moment zijn de bewoners zelf, onder eigen verantwoordelijkheid, in de ontwerpfase beland. In Overschild worden zij begeleid door bewonersbegeleiders van de NCG en door het architectencollectief Toeverlaat welke door de gemeente is ingehuurd.

Met de huurders van woningcorporatie en twee particuliere eigenaren in Overschild van batch 1581 is het versterkingsadvies (VA) besproken op een informatieavond. De NCG trekt momenteel met Lefier op om de consequenties van de VA's inzichtelijk te krijgen. De overige 113 woningen worden volgens liggend VA uitgevoerd. In 2019 waren deze nog niet opgeleverd.

2.4.3 Opname en beoordeling

In 2019 zijn 208 panden opgenomen. De adressen uit het Lokale Plan van Aanpak 2019 met een verhoogd risicoprofiel, waar nog geen inspectie had plaatsgevonden, zijn ook allemaal in 2019 opgenomen. Naast de opnames zijn er in 2019 van 125 panden de beoordelingen binnengekomen.

2.4.4 Uitgelichte projecten

In de gemeente Midden-Groningen wordt een agro-pilot van 3 boerderijen uitgevoerd. Met de eigenaren is veelvuldig overleg geweest. Alle drie de panden bevinden zich in de ontwerpfase.

In kwartaal 4 hebben 23 bewoners in het buitengebied van Overschild ingestemd om deel te nemen aan het Koploperproject. Hiervoor zijn de bewoners benaderd en al dan niet door de projectleider en bewonersbegeleider bezocht. In 2020 wordt dit project verder opgepakt.

2.4.5 Contactmomenten

Samen met de gemeente zijn er verschillende bijeenkomsten geweest in met name Overschild. Verschillende themabijeenkomsten hebben plaatsgevonden om bewoners te helpen bij het maken van keuzes. Dit ging om bijeenkomsten over duurzaamheid, het inzetten van de dorpsbouwmeester, etc. Samen met de bewoners is er een oplossing gevonden voor mitigerende maatregelen. Dit heeft onder andere in een gezamenlijke nestkasten ophangdag.

Daarnaast zijn er voor de verschillende batches nieuwsbrieven gemaakt en bewonersavonden georganiseerd over de verschillende stappen in het proces of over algemene informatie. Op uitnodiging van de gemeente zijn we bij klankbordgroepen aangeschoven in verschillende dorpen en zijn we met besturen van dorpsbelangen in gesprek geweest over de voortgang en specifieke issues.

2.5. Delfzijl

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	764	675	254	12	8
Licht verhoogd	3.009	1.391	253	2	1
Normaal	1.714	1.403	917	196	158
Totaal	5.487	3.469	1.424	210	167

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		2479	1326	191	160
Realisatie in 2019		990	98	19	7
Realisatie totaal	5487	3469	1424	210	167

2.5.1 Gereed

Drie scholen en drie woningen binnen de programma's Heft in Eigen Hand en Eigen Initiatief zijn opgeleverd.

2.5.2 Ontwerpfase

De gebouwen uit batch 1,588 zitten in de ontwerpfase. Hierover worden in 2020 gesprekken met de bewoners gevoerd.

2.5.3 Opname en beoordeling

In mei 2019 is de uitvoering van opnames weer opgestart. 765 adressen hebben een verhoogd risicoprofiel, waarvan 371 in 2019 zijn opgenomen. 270 opnames hebben plaatsgevonden in voorgaande jaren. De overige adressen zijn onderdeel van het nieuwe Lokale Plan van Aanpak en zullen in de loop van 2020 opgenomen worden. 3009 adressen hebben een licht verhoogd risicoprofiel. Van deze adressen zijn 530 in 2019 opgenomen; 600 opnames vonden plaats in voorgaande jaren. De overige adressen zijn onderdeel van het nieuwe plan van aanpak en zullen in de loop van de komende jaren worden opgenomen. Ten slotte zijn in 2019 97 beoordelingen afgerond.

2.5.3 Uitgelichte projecten

In 2019 is een corporatiecomplex in het kader van batch 1588 opgeleverd in aanwezigheid van de minister van BZK.

2.5.4 Contactmomenten

Alle inwoners van gebouwen met een (licht) verhoogd risicoprofiel of inwoners die al eerder in het programma zaten (3260 in totaal), hebben daarover van de gemeente een brief gekregen. Vervolgens hebben de gemeente en de NCG de inwoners die in het programma vallen over aanpak en voortgang van het Lokale Plan van Aanpak ingelicht. Dit gebeurde in 34 bijeenkomsten in maart en april 2019. Voor de pilot Krewerd is in samenwerking met de Hanzehogeschool een versnellingsaanpak uitgewerkt. Dit wordt in nauwe samenwerking met het bewonersinitiatief opgepakt.

2.6 Oldambt

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	6	4	0	0	0
Licht verhoogd	303	6	0	0	0
Normaal	175	10	1	1	1
Totaal	484	20	1	1	1

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		1	1	1	1
Realisatie in 2019		19	0	0	0
Realisatie totaal	484	20	1	1	1

2.6.1 Opname en beoordeling

De gemeente Oldambt is met het gasbesluit van 2018 en de daar uit volgende herziene aanpak nieuw in de versterkingsopgave. In totaal zijn er (15+4) 19 opnames in Oldambt uitgevoerd.

Drie adressen met een verhoogd risicoprofiel en 16 adressen met een licht verhoogd risicoprofiel. Met de opnames van de adressen met een licht verhoogd risicoprofiel is in het laatste kwartaal van 2019 een start gemaakt. Dit jaar zijn geen beoordelingen uitgevoerd.

2.6.2 Uitgelichte projecten

Om meer grip te krijgen op de aard en omvang van de opgave in de gemeente Oldambt zijn twee veel voorkomende type woningen, namelijk de Oltambsterboederijen (9 adressen) en krimpjetype (9 adressen) met prioriteit in het programma opgenomen.

2.6.3 Contactmomenten

Met de bewoners van gebouwen met een verhoogd risicoprofiel is contact opgenomen en bewoners van adressen met een licht verhoogd risicoprofiel hebben een brief ontvangen met een toelichting. Op verzoek van de gemeente is de NCG aangesloten bij het tweewekelijkse inloopspreekuur van de gebiedsregisseur in de dorpen met woningen met een (licht) verhoogd risicoprofiel.

2.7. Gemeente Het Hogeland

Adressen ingedeeld naar risicoclassificatie					
Risicoprofiel	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Verhoogd	188	144	13	5	1
Licht verhoogd	434	211	40	4	1
Normaal	1.726	1.589	900	61	37
Totaal	2.348	1.944	953	70	39

Voortgang bouwkundige versterking					
Adressen	Werk-voorraad	Opname	Beoordeling	Project vastgesteld	Uitvoering voltooid
Realisatie t/m 2018		1745	672	62	29
Realisatie in 2019		199	281	8	10
Realisatie totaal	2348	1944	953	70	39

2.7.1 Ontwerpfase

In 2019 heeft de NCG van 79 adressen uit batch 1581 de Bewonersvriendelijk Versterkingsadvies gedeeld met eigenaren. 71 adressen daarvan zijn eigendom van een woningcorporatie en 8 adressen zijn in particulier bezit. Elf adressen hebben een verhoogd risicoprofiel, zeven adressen een licht verhoogd risicoprofiel en zestig adressen een normaal risicoprofiel. Bij de elf adressen in de groep met een verhoogd risicoprofiel is de NCG gestart met gesprekken met de eigenaar. Het betreft hier woningen die in bezit zijn van een woningcorporatie. Bij de adressen met een licht verhoogd risicoprofiel is de NCG begonnen met gesprekken met eigenaren van 33 woningen. Het gaat hier voor een deel om particuliere eigenaren en een deel om woningen in bezit van een woningcorporatie.

Van de 26 adressen die vallen onder Eigen Initiatief is in 2019 van twee adressen het project vastgesteld. 22 adressen zijn al in voorgaande jaren vastgesteld.

2.7.2 Opname en beoordeling

In Het Hogeland zitten in 2019 174 adressen in de groep verhoogd risicoprofiel. Hiervan zijn er 37 in voorgaande jaren opgenomen, waarvan elf adressen binnen batch 1581, 26 adressen binnen batch 2018). Daarnaast vallen zes adressen onder beheer van het stuttenteam van Centrum Veilig Wonen, hebben veertien adressen de status 'geen contact', vijf adressen de status 'uitsteller' en twaalf adressen hebben de status 'weigeraar'. Er blijven dus 100 adressen over die daadwerkelijk opgenomen zijn.

Van de groep met een licht verhoogd risicoprofiel zijn 88 adressen in 2019 opgenomen. Daarnaast hebben we in 2019 zeven adressen op status 'geen contact' gezet en zestien op status 'weigerbaar'. 59 adressen binnen dit risicoprofiel zijn in eerdere jaren opgenomen, waarvan 35 adressen binnen batch 1581, veertien adressen binnen batch 3260 en tien adressen binnen de batch 2018). De overige adressen binnen dit risicoprofiel worden vanaf begin 2020 opgenomen.

Vanuit de groep Versterking Bijzondere Situaties zijn in 2019 twee adressen opgenomen.

Ten slotte zijn in 2019 372 beoordelingen ontvangen voor batches 1581 en 3260 en zijn twee beoordelingen ontvangen vanuit Eigen Initiatief.

2.7.3 Contactmomenten

Op 14 en 15 januari 2019 heeft NCG samen met de gemeente inloopavonden georganiseerd voor bewoners in gemeente Het Hogeland. Voor deze bijeenkomsten zijn 747 uitnodigingen verstuurd. De inloopavonden zijn door 32 bewoners/eigenaren bezocht. Bewoners van zes adressen in de voormalige gemeente Bedum hebben een afspraak gemaakt naar aanleiding van de uitnodiging.

Wat betreft de batch met een licht verhoogd risicoprofiel (1581) is de NCG begonnen met gesprekken met de eigenaren van 33 woningen. Eerst is een-op-een gesproken met de particuliere eigenaren en de bestuurder van de woningcorporatie. Vervolgens zijn twee bewonersbijeenkomsten georganiseerd. Ook heeft de woningcorporatie een bijeenkomst verzorgd voor haar eigen huurders.

Nu de uitvoering meer in beeld komt is bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid en communicatie (BLVC) een belangrijk thema. Vanaf medio 2019 heeft de NCG overlegd met de gemeente om samen de opzet van een BLVC-plan te bespreken.

De Projectgroep Het Hogeland, bestaande uit de ambtelijke vertegenwoordiging van de NCG, gemeente en woningcorporaties, is maandelijks bij elkaar gekomen voor overleg. De stuurgroep Versterken Het Hogeland, bestaande uit de bestuurders van de NCG, gemeente en woningcorporaties, is in 2019 zes keer bij elkaar geweest voor overleg.

2.8.4 Versterkingsprogramma Bijzondere Situaties (VBS)

Het Versterkingsprogramma Bijzondere Situaties (VBS) is een pilot van de NCG om bewoners met een bijzondere situatie te helpen door hun woning te onderzoeken en indien nodig te starten met versterken. Het gaat om situaties waar zowel veiligheid als sociaal-maatschappelijke problemen een rol spelen. De adressen zijn aangedragen en vastgesteld door de zeven Groninger aardbevingsgemeenten. De omvang van het programma is ongeveer 200 adressen verspreid over de gemeenten. Een deel van de adressen is opgenomen in het gemeentelijke plannen van aanpak van 2019. De overige adressen, die nog niet in de plannen van 2019 zaten, zijn opgenomen in het gemeentelijke plan van aanpak van 2020. Hiermee is de scope voor het programma VBS vastgesteld en verankerd in de opdracht van de NCG. Eventuele nieuwe adressen met bijzondere situaties moeten via de afgestemde procedure door de gemeente opgenomen worden in de gemeentelijke plannen van aanpak.

In het Versterkingsprogramma Bijzondere Situaties werkt de NCG met een maatwerkeraanpak om aan te sluiten bij de specifieke behoeftes van de bewoners en om tijdige oplossingen te kunnen bieden. Voorbeelden hiervan zijn: Expert Judgement (construc-tuur en aannemer doen een gezamenlijk opname en komen met een gecombineerd advies) en een QuickScan (maatregelen overzicht met kostenraming).

De NCG en de TCMG werken samen op basis van een samenwerkingsconvenant. Via een speciaal combi-team, waarin de NCG en TCMG zijn vertegenwoordigd, wordt gezocht naar manieren om zowel schade als versterken op een adres gezamenlijk op te pakken. Dit gebeurt inmiddels voor 10 adressen in het Versterkingsprogramma Bijzondere Situaties. Voor deze adressen is het streven de opnames te combineren op één dag omwille van de efficiency en om de eigenaren minimaal te belasten. Tevens willen we bij de scenariokeuze onderzoeken of we in samenspraak met de eigenaren het versterkingsbudget en schadebedrag kunnen samenvoegen om tot één gecombineerde oplossing te komen.

Op 1 mei 2020 zijn alle eigenaren van de VBS adressen benaderd voor een kennismakingsgesprek. Daarmee is er inzicht in de specifieke situaties, de mogelijke oplossingsrichting en de urgentie. Medio september 2020 wordt de aanpak VBS geëvalueerd en waar mogelijk verbeterd. Doel is om eind 2022 alle adressen die nu in scope zitten versterkt te hebben.

3. Bijzondere thema's en programma's

In het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen (MJP) dat de NCG de afgelopen jaren heeft uitgebracht, werd een groot aantal onderwerpen thematisch beschreven. Het ging hier om het beleid voor en de voortgang van de werkzaamheden van onderwerpen zoals leefbaarheid, onderwijs, economie en arbeidsmarkt, zorg en andere sectoren en thema's.

In 2019 is de NCG omgevormd tot een uitvoeringsorganisatie voor de versterking. Sommige van de beschreven onderwerpen passen hier niet of minder goed meer bij.

In een Bestuurlijk Overleg in september 2018 tussen Rijk en regio is afgesproken dat gemaakte afspraken op de thema's van het Meerjarenprogramma blijven gelden totdat anders is besloten. In 2019 is daarom door de NCG verder gewerkt aan deze thema's. Ondertussen zijn op een aantal onderdelen trajecten gestart om deze af te bouwen, over te dragen of om te vormen.

Besluitvorming over de herijking en herpositionering van de verschillende thema's is specifiek voor elk beleidsthema en was eind 2019 voor de meeste thema's nog niet afgerond. In de volgende paragrafen wordt per thema ingegaan op de voortgang in 2019.

3.1 Leefbaarheid

In het bestuursakkoord 'Vertrouwen op herstel en herstel van vertrouwen' hebben Rijk, provincie Groningen en de Gg (Gemeenten Eemsmond, Ten Boer, Delfzijl, De Marne, Bedum, Winsum, Appingedam, Slochteren en Loppersum) uitgesproken dat de leefbaarheid van het aardbevingsgebied een forse impuls moet krijgen. Inmiddels zijn dit vijf gemeenten: Het Hogeland, Delfzijl, Appingedam, Midden-Groningen en Loppersum. Hiervoor is het Leefbaarheidsprogramma 'Kansrijk Groningen' opgesteld (met meerdere programma's). Dit programma heeft een budget van 60 miljoen euro.

De NCG heeft de regie over vijf leefbaarheidsprogramma's met een programmabudget van 35 miljoen euro. Deze programma's zijn in de afrondende fase. De stuurgroep Leefbaarheid komt niet meer bij elkaar. Via schriftelijke rondes wordt wel advies gevraagd over wijzigingsverzoeken en voortgangsrapportages en worden de leden geïnformeerd over de stand van zaken. Het gaat om de volgende programma's:

Herstructureringsprojecten gemeenten – verschillende gemeenten

Het totale subsidiebudget voor herstructurering (spoor 1) is € 15.734.340. Hiervan is tot nu toe bijna 10 miljoen euro aan

voorschotten uitgekeerd. Elke gemeente kreeg een voorschot van 80% van het subsidiebedrag. De meeste projecten lopen nog en worden in 2020 afgerond. In totaal gaat het binnen spoor 1 om 28 projecten.

De Herstructureringsprojecten van de gemeenten lopen in de meeste gevallen nog of zijn bijna aan afronding toe. Van de 28 ingediende projecten zijn in 2019 negen projecten afgerond.

Breedband-internet – provincie Groningen

Het breedband-internetproject is in 2019 afgerond en inmiddels ook afgerekend. Het gaat hierbij om een totaalbedrag van € 5.000.000.

Energietransitie – provincie Groningen

Dit project van € 5.150.000 is in 2019 afgerond.

Dorpsvisies en landschap – Landschapsbeheer Groningen

Dit project van € 3.150.000 loopt nog.

Loket Leefbaarheid – Vereniging Groninger Dorpen: afgerond).

Dit project van € 5.928.000 is in 2019 afgerond en in afwachting van een accountantscontrole voor de afrekening.

De andere programma's werden uitgevoerd onder regie van de NAM en zijn afgerond. Dit betreft:

- Ik Dorp een Duurzaam Dak – Vereniging Groninger Dorpen
- Erfgoed/Loket Herbestemming - Libau
- Leefbaarheidsprogramma – de NAM

De lopende leefbaarheidsprogramma's onder regie van de NCG bevinden zich in de afrondende fase. De komende periode werkt de NCG nog aan de afronding van het lopende programma. De NAM is hiervan financier en heeft het signaal afgegeven het leefbaarheidsprogramma eind 2019 te willen afronden of over te dragen. Verder is de NCG opdrachtgever voor het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen (zie paragraaf 3.4) en lopen er verschillende onderzoeken over leefbaarheid (Gronings Perspectief en GGD).

3.2. Onderwijs

Het scholenprogramma (gestart in 2016) is een lopend programma dat toeziet op de versterking van 101 scholen. Streven is dit programma in 2021 af te ronden. De NCG is hierin regievoerder. Binnen het scholenprogramma zijn per gemeente samenwerkingsovereenkomsten gesloten tussen de gemeente, de betrokken schoolbesturen en de NAM. Daarin staan afspraken over de rollen en verantwoordelijkheden van de realisatie en financiering van bouwkundig versterken, tijdelijke huisvesting en vervangen van nieuwbouw.

In 2019 zijn tien schoolgebouwen gereedgekomen. Ter vergelijking: tussen 2016 en 2018 waren dat er zes. Een financieel tekort van € 30 miljoen euro is door BZK en de gemeenten gezamenlijk opgelost. Hierdoor is het mogelijk het programma af te ronden in 2021.

Scholen die gereed zijn:

	Gereed voor 2019 (vanaf 2016)	In uitvoering of gereed in 2019
Gemeente Loppersum		Nieuwbouw Kindcentrum Loppersum (gereed)
	Nieuwbouw Kindcentrum Middelstum, incl. Bibliotheek Coendersweg (2016)	
	Nieuwbouw Kindcentrum De Klaver (2018)	
	Bouwkundige versterking De Klimop (2017)	
		Nieuwbouw Kindcentrum de Klaver (gereed)
		Bouwkundige versterking Abt Emo (gereed)
		Bouwkundig versterking De Wilgenstee (in uitvoering)
Gemeente Het Hogeland	Bouwkundig versterken St. Walfridusschool (2018)	
	Nieuwbouw Horizon (2018)	
		Bouwkundig versterken De Regenboog (gereed)
		Nieuwbouw Togtemaarschool (gereed)
Gemeente Midden-Groningen		Nieuwbouw Kindcentrum Slochterveldweg (De Wegwijzer, De Kinderboom, Ruitenvelder) (gereed)
		Bouwkundige versterking CBS Het Galjoen (gereed)
		Aletta Jacobs (in uitvoering)
Gemeente Appingedam	-	-
Gemeente Delfzijl		Nieuwbouw Kindcentrum Woldendorp (gereed)
		Noorderpoort Energy en Maritime (gereed)
		Kindcentrum Spijk (in uitvoering)
		Kindcentrum Wagenborgen (in uitvoering)
		Farmsumerborg (in uitvoering)
Gemeente Groningen	-	Nieuwbouw Kindcentrum Ten Boer (in uitvoering)
		Bouwkundige versterking GBS De Poort (in uitvoering)

De versterking van dertien schoolgebouwen onder regievoering van de NCG moet nog starten. In Ten Boer is de versterking al gestart.

3.3 Chemische Industrie

De bedrijven die werken met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen onderzoeken hun industriële installaties op aardbevingsbestendigheid. Het gaat hierbij om bedrijven die op een prioriteringslijst staan.

In 2019 zijn door de stuurgroep Industrie de nieuwe shakemaps (een representatie van de opgetreden grondversnelling ten gevolge van een aardbeving (PGA, Peak Ground Acceleration), gepubliceerd door het KNMI) van het KNMI van toepassing verklaard. Met deze informatie is de prioriteringslijst aangepast. Hierop staan momenteel 44 bedrijven. Ook de laatste 25% van deze bedrijven heeft inmiddels hun Fase 1 onderzoek afgerond. Dit betekent dat deze fase nu helemaal afgerond is. Fase 1 betreft een kwalitatieve risicoanalyse die bepaalt welke installaties en/of objecten nog moeten worden onderzocht of doorberekend in Fase 2. Fase 2 is een kwantitatieve berekeningstoets waarin voor geselecteerde installaties meer diepgaand wordt onderzocht in hoeverre deze bestand is tegen aardbevingen. In 2019 is de Handreiking gebruik LoC-methode (Loss off Containment), gereedgekomen. Dit is een in 2016 ontwikkelde eenvoudige en transparante toets op aardbevingsbestendigheid van industriële installaties in Groningen.

Inmiddels heeft 55% van de bedrijven de meest prioritaire onderzoeken uit Fase 2 uitgevoerd.

14% van de bedrijven is bezig met de prioritaire fase 2 onderzoeken. De laatste 31% van de bedrijven moet nog beginnen. Voor de bedrijven die nog moeten beginnen met de onderzoeken en degenen die na de prioritaire onderzoeken nog verdere onderzoeken moeten doen, is de Selectiemethodiek ontwikkeld. Deze is in concept gereed en helpt om te versnellen en onnodig werk te voorkomen.

Om de onderzoeken te standaardiseren en te versnellen zijn specifieke standaarden ('blauwdrukken') voor veel voorkomende installaties ontwikkeld. De methodes voor opslagtanks en leidingen op leidingbruggen zijn in 2019 beschikbaar gekomen en kunnen toegepast worden.

Via het NEN-Instituut is een conceptmethode specifiek voor transportleidingen ontwikkeld.

Naast de 'grote' chemische industrie, wordt ook onderzoek gedaan naar installaties bij 200 bedrijven met kleinere hoeveelheden chemische stoffen, zoals LPG-stations, ammoniakkoelinstal-

laties en zwembaden met chloor. Hiervoor zijn pilots uitgevoerd, zodat de checklist vastgesteld en in gebruik kan worden genomen.

Vanwege de afnemende gaswinning heeft de stuurgroep de Werkgroep Maatgevende Aardbevingen (WMA) gevraagd of er al aanleiding was om de werkwijze in het industriedossier aan te passen. WMA komt tot de conclusie dat dit voorlopig niet het geval is. In 2019 is binnen het industriedossier gesproken over de rol van NAM. De NAM en EZK hebben de NCG gevraagd om bij deze gesprekken te ondersteunen. Er wordt op dit moment nog gesproken over de manier waarop wordt samengewerkt voor de aanpak van de industrie.

	Fase 1	Fase 2 BoD*	Fase 2 CR**
Afgeronde onderzoeken 2018	34	41	24
Afgeronde onderzoeken 2019	44	58	44
Onderhanden onderzoeken	0	9	11
Percentage bedrijven dat de fase heeft afgerond	100 %	68 %	55 %

*BoD = Basis of Design

**CR = Critical Review

3.4 Calamiteiten/Veiligheid

De NCG heeft geen formele positie tijdens een ramp of crisis. Wel is het goed voorbereiden van alle partijen op eventuele calamiteiten als gevolg van aardbevingen één van de doelstellingen die beschreven staan in het Meerjarenplan. In dat kader werkt de NCG nauw samen met de Veiligheidsregio Groningen (VRG) en biedt de NCG (financiële) ondersteuning. Zo zijn afspraken gemaakt over de financiële bijdrage voor twee fte bij de VRG (adviseur en communicatiemedewerker) tot en met 1 juni 2020. Daarnaast is er vanuit de NCG een bijdrage voor een masterclass voor personeel in zorginstellingen geleverd (€ 77.500).

De VRG is tijdens een ramp of crisis door een zware aardbeving de verantwoordelijke partij. Hier is het incidentbestrijdingsplan (IBP) aardbevingen voor opgesteld. Afgesproken is dat de NCG kan worden uitgenodigd voor het Regionaal Beleidsteam (RBT) ten tijde van een crisis als toehoorder en adviseur. Verder kan de NCG een rol vervullen in de nafase. EZK heeft een crisisdraaiboek aardbevingen opgesteld waarin zaken zijn vastgelegd over onder andere crisisbeheersing, organisatie, rolverdeling en communicatie. De rol van de NCG hierbij is het aanleveren van informatie en het meedraaien in de crisisorganisatie (met vrijblijvende beschikbaarheid). In 2019 is er geen beroep gedaan op de NCG.

3.5 Kennis en onderzoeken

Kennis is belangrijk voor het uitvoeren van de versterkingsopgave. De NCG heeft zodoende een belangrijke rol in de kennisdeling en onderzoek. Vanwege de verschillende ontwikkelingen die in

2019 hebben plaatsgevonden is de rol van de NCG bij kennis en onderzoek echter aan het veranderen.

Het NCG-onderzoeksprogramma bestaat uit de volgende activiteiten:

Opdracht	Omschrijving resultaten 2019
Kennisdeling	1 symposium (beide platforms)
Kennisplatform Bouwen en Versterken	3 kennistafels (energie, zorg & infrastructuur)
Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk	6 kennistafels/café's
Critical reviews	1 (regionale economie)
EPI-kenniscentrum	doorlopend
Monitoring	longitudinaal onderzoek
Woningmarkt-ontwikkelingen	2 onderzoeken
Gronings Perspectief	10 onderzoeken/publicaties
Eenmalig	
Pilot Tiltsensoren	project loopt tot 2021

De Kennisplatforms hebben naast de kennistafels hun kennisagenda's opgeleverd. De resultaten van de kennistafels en kennisagenda's zijn gedeeld met de betrokken partijen. Dit heeft helaas niet geresulteerd in het aantal onderzoeken dat bij oprichting van de kennisplatforms werd verwacht.

Naast deze onderzoeksprogramma's zijn andere losstaande onderzoeken uitgezet door de NCG, zoals de onderzoeken die worden uitgevoerd door studio Calvi (bijvoorbeeld de inspectiemethode kerken). Daarnaast is de NCG betrokken bij het landelijke Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM), waar de nadruk ligt op het verschaffen van fundamenteel inzicht in de scope van de versterkingsopgave. Binnen het KEM-programma zijn in 2019 verschillende onderzoeksvragen beantwoord en is er begonnen aan een tweede fase.

Verder zijn er in 2019 een aantal pilots opgestart, zoals de pilot Tiltsensoren, de proeftuin Onderdendam en de pilot Overschild. Deze pilots zijn gericht op de uitvoering van de versterkingsopgave. De resultaten van de pilots zullen gebruikt worden bij het verder uitwerken van de verschillende regelingen en aanpakken. De NCG is als regieorganisatie (mede) opdrachtgever voor deze kennis- en onderzoeksactiviteiten. In de loop van 2019 is duidelijk geworden dat de NCG getransformeerd wordt naar een uitvoeringsorganisatie, wat een gevolg zal hebben voor de governancestructuur van de kennis- en onderzoeksactiviteiten. Zo is voor het woningmarktonderzoek in 2019 besloten dat dit type onderzoek minder goed past bij uitvoeringsorganisatie. De NCG heeft BZK verzocht de mogelijkheden te onderzoeken om deze onderzoekstaak op zich te nemen. Naast de transformatie lopen de opdrachten en subsidietoezegging rond onderzoeken gericht

op kennisdeling af in juli respectievelijk december 2020. Dit heeft ertoe geleid dat de NCG in 2019 het gesprek met verschillende betrokken partijen is aangegaan over een mogelijk vervolg.

Kennis verankeren in versterkingsproces

Naast onderzoeken loopt een aantal trajecten om de laatste wetenschappelijke inzichten te verankeren in het versterkingsproces. De belangrijkste is de doorontwikkeling van de NPR. De NCG neemt deel aan de overleggen van het NEN-instituut, waar de doorontwikkeling belegd is.

De NCG heeft overleggen met ingenieursbureaus georganiseerd om de laatste stand van zaken van beoordelingen te bespreken en met verschillende externe partijen om innovatieve technieken te bespreken en te beleggen. Ook heeft de NCG deelgenomen aan overleggen met TNO voor de ontwikkeling van typologieën en met andere overheidsinstanties over de doorontwikkeling van de HRA.

3.6 MKB-regeling

Voor een efficiënte afwikkeling van de versterking is een compensatieregeling voor verlies van winst en andere bijkomende kosten voor MKB-bedrijven bij bouwkundige inspectie en versterking noodzakelijk. De NCG heeft op 13 november 2017 samen met de NAM de aanpak, uitgangspunten en bijhorende uitwerking voor een pilot MKB-compensatieregeling vastgesteld. De pilot was formeel afgelopen op 8 november 2019.

Met de komst van het Instituut Mijnbouwschade zullen diverse schaderegelingen daar worden ondergebracht, waaronder de MBK-compensatieregeling. Met EZK en de NAM is afgesproken dat de genoemde pilotregeling tot dat moment kan worden gecontinueerd bij de NCG.

De pilot wordt vormgegeven met een private regeling die met een voorstel van de NCG door de NAM wordt vastgesteld. Beoordeling van de voorstellen vindt plaats door een onafhankelijke beoordelingscommissie. Urgentie speelt hierbij een belangrijke rol. Het aantal aanvragen is beperkt, omdat de feitelijke versterking van MKB-bedrijven nog op gang moet komen.

In 2019 zijn veertien zaken besproken in de commissie, waarvan twee tot een advies aan de NAM hebben geleid. Samen ging dit om compensatie van ongeveer € 98.000.

3.7 Erfgoed

Sinds 2017 bestaat het Erfgoedprogramma 2017-2021, een gezamenlijk door de NCG, gemeenten, provincie Groningen en het Rijk opgestelde visie op en aanpak van erfgoed in het aardbevingsgebied. In mei 2019 is een voortgangsrapportage uitgebracht met een nieuwe beleidsagenda voor 2019-2022.

In 2019 is de gemeente Oldambt toegevoegd als nieuwe samenwerkingspartner. Er is gestart met de uitwerking van de verbreding van het Erfgoedprogramma als onderdeel van het Nationaal Programma Groningen. Het Nationaal Programma Groningen heeft hiervoor een bedrag van 20 miljoen euro gereserveerd. Thema's als toekomstbestendig erfgoed en herbestemming, karakteristieke panden, opleiding, onderwijs, kennis en duurzaamheid worden verder uitgewerkt.

Erfgoedloket

Sinds eind 2017 is een Erfgoedloket ingericht waar eigenaren van monumenten terecht kunnen voor diverse vragen. In het Openluchtmuseum in Warffum vond begin september de eerste Restauratiefair plaats, waar onder andere bewonersbegeleiders van de NCG aanwezig waren voor het beantwoorden van vragen. Provincie Groningen is subsidieverstrekker en de NCG levert een financiële bijdrage (€ 220.000 in 2019)

De regeling Regulier Onderhoud van Rijksmonumenten (RORG) en de regeling Groot onderhoud waaronder Restauratie van Rijksmonumenten in de provincie Groningen (GRRG) worden uitgevoerd door de provincie Groningen. De NCG levert hiervoor een financiële bijdrage van 1,35 miljoen euro aan de provincie Groningen.

De subsidieregeling voor onderhoudsconditie rijksmonumenten is opengesteld. De regeling is bedoeld voor eigenaren/beheerders van monumentaal erfgoed en wordt uitgevoerd door de Monumentenwacht. De gratis bouwkundige inspectie is een eenmalige nulmeting die inzicht geeft in de staat van onderhoud en de gebruikte bouwmaterialen van het monumentale gebouw. Ook geeft de inspectie inzicht in de onderhoudswerkzaamheden die zich de komende zes jaar kunnen aandienen. Inmiddels zijn 150 monumenten in het kader van deze onderhoudsinspectie/nulmeting geïnspecteerd in 2019. De NCG heeft hiervoor een subsidiebedrag van € 250.000 aan de Monumentenwacht toegekend om de regeling uit te voeren.

Subsidieregeling Overschild

De NCG en de provincie Groningen hebben in samenwerking met de gemeente Midden-Groningen een subsidieregeling ingesteld voor het behoud van karakteristieke panden in Overschild. Voor de regeling heeft het Nationaal Programma Groningen 2 miljoen euro beschikbaar gesteld. In Overschild moet een groot deel van de gebouwen worden versterkt, waaronder gebouwen die door de gemeente als karakteristiek zijn bestempeld. De subsidieregeling is bedoeld om deze karakteristieke gebouwen te behouden en een impuls te geven. De begeleiding van het subsidietraject wordt door de NCG gedaan.

Onderzoeksmethode Calvi op rijksmonumentale kerken

De toepassing van de methode Calvi is in uitvoering. Alle 51 rijks monumentale kerken binnen het programma zijn geïnspecteerd en beoordeeld. Van negen kerken en vier torens is geconstateerd dat deze voldoen aan de NeN 9888. Voor de overige kerken volgt nog aanvullend onderzoek.

NEN-erfgoed

In 2019 is mede in opdracht van de NCG door NEN een position paper 'Monumenten' opgesteld. Met dit technische achtergronddocument kunnen constructeurs, vergunningverleners en eigenaren bij monumenten meer maatwerk leveren als zij de Nederlandse praktijkrichtlijn voor aardbevingsbestendig bouwen volgen, de NPR 9998. Op deze manier kan bij het versterken van monumenten in de provincie Groningen de cultuurhistorische waarde zo goed mogelijk behouden blijven. De NCG en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed leverden een inhoudelijke bijdrage aan het document en droegen mede bij aan de financiering.

3.8 Agro

In de jaren 2016-2018 is een agro-pilot uitgevoerd bij een aantal boerderijen in Overschild. Doel van de pilot was om te beoordelen of het reguliere proces van opname en beoordeling bij agrarische (CC1b) gebouwen kan worden gehanteerd. De resultaten van de pilot zijn:

- Agrarische schuren en stallen met stalen en of houten gelamineerde spanten kunnen met een checklist beoordeeld worden (deze checklist is ontwikkeld en wordt sinds eind 2019 gebruikt).
- Woongedeelten en Groninger schuren en stallen kunnen via het reguliere proces opgenomen en beoordeeld worden.

Met deze uitkomsten is in 2019 een groot aantal agrarische gebouwen inmiddels opgenomen. In opdracht van de NCG is in 2019 een onderzoek gestart naar de vraag of een snellere aanpak voor opname en beoordeling van boerderijen kan plaatsvinden met behulp van de Calvi-methode. Deze methode wordt al toegepast bij monumentale kerken (zie ook paragraaf 3.6). Voor het onderzoek worden boerderijen van drie verschillende subtypen geselecteerd: de Oldambster boerderij, de kop-hals-rompboerderij en de kop-hals-rompboerderij met een dwarshuis. De uitkomsten van het onderzoek worden in 2020 verwacht.

In 2019 is de pilot Nije Heerd uitgevoerd en afgerond. Met de pilot is een werkwijze getest waarbij naast de agrarische ondernemer en zijn adviseur ook de overheid vroegtijdig meedenkt over de kwaliteit en haalbaarheid van de plannen van de agrarische ondernemer. De uitkomsten van de pilot waren positief en hebben tot een aantal aanbevelingen geleid, zoals incorporatie in het versterkingsproces als tot sloop/nieuwbouw van agrarische gebouwen wordt overgegaan en (extra) financiële middelen om tot een ruimtelijke plus te komen.

In 2019 hebben NCG en de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) een samenwerkingsconvenant gesloten. Hierdoor vinden de inspecties voor versterking en schade bij gebouwen zoveel mogelijk gezamenlijk plaats. Ook zijn er voorbereidingen getroffen om tot een gezamenlijk loket te komen waar bewoners zich tot kunnen richten. Dit loket zal waarschijnlijk 1 januari 2021 operationeel worden. Hierop vooruitlopend heeft NCG een Agroloket ingesteld waar agrariërs terecht kunnen met vragen over versterking. Dit loket is bij het Bewoners Contact Centrum van NCG ondergebracht en per 1 januari 2020 opengesteld. Een specifiek Agroloket was een van de aanbevelingen die de Agrarische Tafel, waarin de agrarische sector en Rijk, provincie en gemeenten zitting hebben, in 2019 heeft uitgebracht. Een andere aanbeveling van de Agrarische Tafel betreft een integrale (programmatische) aanpak van de agro-problematiek. In opdracht van Rijk, provincie en gemeenten NCG hierin de rol van kwartiermaker.

3.9 Energie

Verduurzaming bij versterking

Het beheer van de waardevermeerderingsregelingen bij schade en bij versterken ligt bij de NCG. De NCG onderhoudt contact met uitvoeringspartij Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN), verzorgt de jaarlijkse openstelling en legt waar nodig inhoudelijke wijzigingen voor aan de minister. De NCG treedt als het ware op als schakel tussen de eigenaar van de regeling (EZK) en de uitvoerder van de regeling (SNN).

Via de oude MJP-subsidieregeling is GrEK/Buurkracht een subsidie toegekend van € 80.000 ten behoeve van het stimuleren van lokale energiecollectieven.

De versterkingsoperatie biedt koppelkansen voor de energieopgave. De NCG werkt op gebiedsniveau samen met gemeenten, netbeheerders en lokale energiecollectieven aan de operationele knelpunten, waaronder met name de capaciteit van het elektriciteitsnet.

Stimuleren van locatie energiecollectieven

De NCG heeft een bijdrage van 5 miljoen euro verleend aan de provincie Groningen voor de uitvoering van het programma Lokale Energietransitie. Het programma is in 2019 afgerond.

Smart grids en lokale opslagtechnieken

De NCG heeft onder meer bijgedragen aan het onderzoek van de Energy Academy om in Overschild alternatieven voor aardgas en verdere verduurzamingsmaatregelen in kaart te brengen. In de aanpak is er ook aandacht voor wijze waarop de bewoner het beste in staat kan worden gesteld om beslissingen te nemen inzake verduurzaming. Om bewoners verder te ondersteunen in

dit proces is een subsidie toegewezen aan GrEK/Buurkracht. De stuurgroep Energie, waarin onder andere de provincie, Enexis en Gasunie waren vertegenwoordigd, heeft zichzelf ontbonden.

3.10 Economie en arbeidsmarkt

In het Meerjarenplan Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen werd economie als een van de thema's genoemd. Het doel hiervan was het regionale bedrijfsleven (groot en klein) een sterke positie in te laten nemen bij de uitvoering van de versterking en de bevolking via goede scholingsprogramma's de mogelijkheid te geven om optimaal in te stromen in de aardbevingsgerelateerde arbeidsmarkt. In verband hiermee is het EPI-kenniscentrum opgericht, waar de NCG tot en met 2020 meerjarige subsidie voor verstrekt. Verder is in 2018 het 1000-banenplan gestart, waar de NCG een belangrijke regie- en faciliterende functie in heeft vervuld en financiële ondersteuning heeft gegeven. In het convenant dat is afgesloten met alle bij de arbeidsmarkt en versterking betrokken partijen zijn ook afspraken gemaakt over de inzet van SROI (Social Return on Investment) bij inkoop en een regionale aanbestedingskalender. Vanuit de NCG werd de projectsecretaris geleverd voor dit project.

Om de innovatiekansen die voortkomen uit aardbevingsgerelateerde werkgelegenheid zoveel mogelijk te stimuleren, is onder meer BuildinG, een bouwinnovatiecentrum, opgericht. De NCG heeft opdracht gegeven tot het opzetten van een Kennisplatform Bouwen en Versterken (zie ook paragraaf 3.5). Verder heeft de NCG de opdracht verstrekt aan TNO voor verkenning van de mogelijkheden voor de ontwikkeling en inzet van een interactief bewonersplatform. Een bewonersplatform biedt bewoners meer inzicht en mogelijk invloed in hun eigen versterkingsopgave en dat van hun woongebied. TNO heeft haar bevindingen gepresenteerd en de NCG neemt deze mee in de verdere ontwikkeling van zijn dienstverlening.

3.11. Zorg

Zorggebouwen krijgen speciale aandacht bij de versterkingsoperatie. Dit is noodzakelijk, omdat in deze gebouwen veel kwetsbare mensen, al dan niet tijdelijk, verblijven en omdat in deze gebouwen relatief veel mensen samenkomen. Daarnaast zijn de voorzieningen in zorggebouwen belangrijk voor de samenleving.

De NCG werkt samen met zorgaanbieders, woningcorporaties, gemeenten, de provincie Groningen, het zorgkantoor, zorgverzekeraar Menzis en het Rijk aan het realiseren van toekomst- en aardbevingsbestendige (nieuwe) zorggebouwen. Op 11 maart 2019 hebben deze partijen de handen ineengeslagen om ervoor te zorgen dat Groningers in het aardbevingsgebied ook in de toekomst dichtbij huis hun zorg kunnen krijgen.

Nieuwbouwprojecten

- 8 januari 2019 heeft minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de stuurgroep Zorg bezocht. Tijdens dit bezoek is de afspraak gemaakt om te werken aan een overeenkomst tussen alle partijen die betrokken zijn bij de nieuwbouw van het programma Zorg.
- 11 maart 2019 is het Groninger Zorgakkoord ondertekend door corporaties, zorgaanbieders, Menzis, het zorgkantoor, het Rijk, gemeenten, provincie Groningen en de NCG. Hierin is vastgelegd dat er 331 miljoen euro beschikbaar komt voor nieuwe en aardbevingsbestendige zorggebouwen. Daarnaast zijn er procesafspraken gemaakt over de voortgang van de versterking van zorgpanden.
- Met de ondertekening van het Groninger Zorgakkoord is de aftrap gegeven om uitvoering te geven aan tien kansrijke nieuwbouwprojecten voor de zorg in Noordoost-Groningen. Het betreft enerzijds de uitwerking van de governancereglementen en anderzijds de uitwerking van de nieuwbouwprojecten in concrete plannen.
- De volgende governancereglementen zijn ontwikkeld:
  - *Toetsgroep*
De Toetsgroep is ingericht. Het bijbehorende reglement is vastgesteld in het overleg van de stuurgroep Zorg op 5 december 2019. De Toetsgroep beoordeelt of de projecten voldoen aan de uitgangspunten van het Groninger Zorgakkoord. Om duidelijkheid te geven waar de te toetsen documenten aan moeten voldoen, zijn formats ontwikkeld.
  - *Projectorganisatie*
Ook de Projectorganisatie is ingericht. Het bijbehorende reglement is in concept klaar en wordt in 2020 vastgesteld door de stuurgroep Zorg.
  - *Subsidieregeling*
Het VWS heeft de wijze van tegemoetkoming en de voorwaarden waaronder tegemoetkoming kan worden verkregen nader uitgewerkt. Daarbij is gekozen voor een subsidieregeling. De regeling bestaat uit drie onderdelen: een onderdeel voor de vergoeding voor de af te stoten panden, een onderdeel voor de subsidie voor de voorbereidingskosten van de nieuwbouw en een onderdeel voor de subsidie voor de daadwerkelijk bouw. De subsidieregeling is in concept klaar en wordt in 2020 door de stuurgroep Zorg vastgesteld.

Versterkingsopgave

- Hospitality Group heeft de opdracht van de NCG gekregen om te adviseren over de te ontwikkelen projectstrategie voor de tijdelijke huisvesting (TH). De opgave TH is in beeld gebracht. Met de realisatie is gestart, te beginnen met de projecten in Bedum.
- Om een beeld te krijgen van de impact van de NPR 2018 op de versterking van de gebouwen uit het programma Zorg, hebben

de NCG en het EZK medio maart 2019 CVW de opdracht gegeven hier onderzoek naar te doen. Het rapport is in juni van dat jaar opgeleverd. De belangrijkste uitkomsten van de doorrekening met de NPR 2018 zijn:

- De seismische belastingen zijn verlaagd ten opzichte van de NPR 2015 en de NPR 2017.
- Zowel de horizontale als de verticale seismische belastingen op de fundering zijn lager.
- Er treedt een forse reductie op van maatregelen die betrekking hebben op de fundering en op niet dragende wanden.

Met de doorrekening op basis van de NPR 2018 is een reductie aangetoond in maatregelen, kosten en uitvoeringsduur. Concreet betekent dit een vermindering van:

- De kosten van de versterkingsmaatregelen met gemiddeld 45%.
- De uitvoeringsduur van de versterking met gemiddeld 20%.

Inmiddels geldt voor het programma Zorg dat de versterking van zorggebouwen plaatsvindt met toepassing van de geldende meest actuele normen. Dit is nu NPR 2018.

- In overleg met de corporaties, zorgaanbieders en gemeenten is een planning gemaakt voor de te versterken zorggebouwen. De volgorde van de te versterken zorggebouwen is verdeeld over drie tranches. Per tranche worden gemiddeld zestien gebouwen opgepakt. De planning is in juni vastgesteld in het directieteam van de NCG. In oktober is gestart met de voorbereidingsfase van de gebouwen uit de eerste tranche.
- Voor de panden uit de eerste tranche is een werkorder verkregen voor het uitvoeren van de werkzaamheden tot en met de ontwerpfase.

Na een inventarisatie van mogelijke/gewenste spelregels en diverse klankbordsessies met betrokken partijen, zijn de kaders voor de te versterken zorggebouwen opgesteld en binnen de NCG vastgesteld.

3.12. Typologieaanpak

In 2019 heeft de NCG in samenwerking met het CVW gewerkt aan de ontwikkeling van typologieën. Typologieën kunnen het beoordelingsproces versnellen. Als typologieën beschikbaar zijn, kunnen generieke maatregelen toegepast worden en hoeven niet alle woningen individueel beoordeeld te worden.

De ontwikkeling gebeurt op basis van beoordelingen die door ingenieursbureaus gemaakt zijn van panden. De beoordelingen worden geanalyseerd op overeenkomsten in architectonische en constructieve kenmerken van de woningen, in faalmechanismes en in versterkingsmaatregelen. Bij voldoende overeenkomsten kan de typologie worden gedefinieerd en kunnen standaard maatregelen worden vastgesteld. Dit werd vervolgens gevalideerd door de Technische Commissie.

In 2019 zijn drie typologieën opgeleverd voor 1) rijwoningen en 2) twee-onder-één-kap-woningen die geen metselwerk draagconstructie in de voor- en achtergevel hebben en 3) voor woningen met grote gevelopeningen (>85%) in de voor- en achtergevel.

Van twee andere typologieën, de Oldambtsterboerderijen en de zogenoemde Krimpjes, zijn de analyses vergevorderd. Met 60 panden uit de typologie Krimpjes is praktisch gestart om te onderzoeken hoe het uitvoeringsproces versneld kan worden. Dit is het project Koploper.

4. Regelingen en instrumenten

Vanaf de oprichting van de NCG is er aandacht voor de ondersteuning van specifieke doelgroepen via regelingen en instrumenten zolang de veiligheid in Groningen nog niet op orde is.

Koopinstrument

Het Koopinstrument is gestart in 2016 en is bedoeld voor woningeigenaren die moeite hebben om hun huis te verkopen. Zij kunnen zich opgeven voor het Koopinstrument.

De afgelopen jaren zijn diverse aanmeldingsrondes gehouden. In 2019 zijn 64 aanmeldingen (inclusief de reservelijst van 16 aanmeldingen) geselecteerd die voldeden aan de voorwaarden.

- De eerste taxatie is gestart in juli 2019.
- De eerste voorlopige koopovereenkomst in augustus 2019.
- De eerste levering van de woningen in november 2019.

Woonbedrijf

Het Woonbedrijf is opgericht voor de aankoop van woningen die uit het Koopinstrument komen. Het Woonbedrijf is inmiddels een aparte stichting en geen onderdeel van de (Rijks)overheid. Het Woonbedrijf voert de taxatie- en aankooptrajecten voor het Koopinstrument uit. De vraag of het Woonbedrijf ook een rol kan spelen bij het opkopen van panden voor de Commissie Bijzondere Situaties en vanuit de versterkingsopgave is onderwerp van onderzoek. Verder zal het Woonbedrijf binnenkort de woningportefeuille van de NAM overgedragen krijgen. Naar verwachting gebeurt dit medio maart 2020.

Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld Woningeigenaren in het aardbevingsgebied van wie de woning in een versterkingsproces is opgenomen, kunnen subsidie ontvangen om de woning energiezuinig te maken. Hiervoor is de subsidieregeling 'Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld' beschikbaar gesteld. De subsidie voor de regeling 'Energiebesparing Aardbevingsbestendig huis' kan oplopen tot € 7.000 en geldt voor energiebesparende en energieopwekkende maatregelen.

De regeling is eind 2019 gewijzigd, zodat ook woningeigenaren in aanmerking komen voor subsidie als hun woning voor versterking in aanmerking komt nadat is vastgesteld dat deze niet aan de veiligheidsnorm voldoet (o.b.v. normbesluit), maar zij afzien van de versterking van hun woning. Deze wijziging sluit aan bij de nieuwe versterkingsaanpak, waarin de woningeigenaar zelf regie kan voeren over het proces van versterking. Het verduurzamen van de woning kan gecombineerd worden met het uitvoeren van versterkingsmaatregelen, maar ook zonder versterking kan de

verduurzaming van de woning bijdragen aan het verbeteren van de woonsituatie.

De Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld wordt uitgevoerd door SNN namens de minister van BZK.

Nieuwbouwing

Om aardbevingsbestendige maatregelen bij nieuwbouw te stimuleren en stagnatie van nieuwbouwprojecten te voorkomen, biedt de Tijdelijke Regeling Vervolg Nieuwbouwing technische en financiële ondersteuning voor particuliere en zakelijke ontwikkelaars. Hiermee stimuleert de NCG ontwikkelaars om nieuwbouw aardbevingsbestendig te bouwen met de Nederlandse Praktijk Richtlijn 9998 (NPR). De Tijdelijke Regeling Vervolg Nieuwbouwing loopt tot en met 30 juni 2020. Daarna zal een publiekrechtelijke regeling gemaakt worden voor de vergoeding van meerkosten bij aardbevingsbestendige nieuwbouw. De afgelopen jaren is veelvuldig gebruik gemaakt van de Nieuwbouwing. Zo werden in 2019 107 nieuwe aanvragen ingediend, 126 aanvragen toegekend (betreffende 1280 eenheden) en waren er 71 aanvragen in behandeling. In 2019 is een totaalbedrag van €17.855.300 toegekend.

MKB

Tijdens de versterking kunnen MKB-ondernemers en eigenaren geconfronteerd worden met een beperking in hun bedrijfsvoering. Inspectie of versterking van bedrijfspanden kan gevolgen hebben voor de bedrijfsvoering, verhuur, omzet en inkomens van de eigenaren en ondernemers. Daarom is de pilot MKB-compensatieregeling in het leven geroepen. Officieel heet de regeling 'Pilot Compensatieregeling voor winstderving bij uitvoering van bouwkundige versterking van MKB-panden in het aardbevingsgebied van het Groningen-gasveld'.

De MKB-compensatieregeling voorziet in schadeloosstelling van ondernemers bij versterking. Het is een private regeling die door de NAM is vastgesteld en wordt gefinancierd. Een beoordelingscommissie moet zorgen voor een onafhankelijke advisering.

5. Organisatie

In 2019 heeft de NCG - zoals ook in de voorgaande jaren vanaf 2015 - nog gefunctioneerd als (tijdelijke) regieorganisatie van versterken en diverse thematische onderwerpen (zie hoofdstuk 3). Er is besloten de versterking geheel in het publieke domein te plaatsen. Daarom is in 2019 toegewerkt naar het vormen van één volledig publieke uitvoeringsorganisatie per 1 januari 2020.

In de zomer van 2019 is een transitie van de NCG van start gegaan. Voor deze transitie is een nieuw organisatieontwerp ontwikkeld waarbinnen de NCG per 1 januari 2020 opereert. In de basis is de nieuwe organisatie ontworpen voor:

1. De toename in de *kwantiteit* van het werk. Taken en verantwoordelijkheden van de NAM en het CVW worden door de NCG uitgevoerd. Dit vereiste onder andere een herverdeling van taken en verantwoordelijkheden binnen functies, een uitbreiding van het totale aantal fte, nieuwe groeperingen van functies in teams en afdelingen en een juiste spanwijdte. Ook is het door het besluit Versterken en het concept Wet Versterken noodzakelijk dat de NCG wordt ingericht op het nemen van normbesluiten, het voorbereiden van versterkingsbesluiten en het afhandelen van bezwaren en beroepen. Aan de bedrijfsvoering zullen andere eisen worden gesteld als het gaat om verantwoording van gelden, informatievoorziening, etc.
2. De wijziging van de inhoud van het werk. De NCG is verantwoordelijk voor de uitvoering van de versterkingsoperatie en niet langer alleen voor de regie hiervan. Dit vereist een organisatieontwerp dat past bij een uitvoeringsorganisatie. Dit betekent dat de NCG zich hoofdzakelijk richt op uitvoering, operationele sturing, rapporteren van voortgang en tevens het opstellen en naleven van het beleid omtrent de versterkingsoperatie. Daarnaast heeft de NCG de opdracht gekregen de versterkingsoperatie te versnellen. Het opstellen van een nieuw organisatieontwerp biedt de kans om de organisatie maximaal te faciliteren in (het versnellen van) de versterkingsoperatie.

Voor de uitvoeringsorganisatie is de volgende missie opgesteld: *NCG zorgt voor veilig en toekomstbestendig wonen, werken, zorg en naar school gaan in het aardbevingsgebied.* De visie van de NCG luidt als volgt: *NCG is een betrouwbare en professionele uitvoeringsorganisatie met de kernwaarden 'Persoonlijk', 'Transparant', 'Resultaatgericht' en 'Samenwerkend'.*

De ontworpen NCG-organisatie is in de hoofdstructuur procesgeoriënteerd. De vier afdelingen 'Ontwikkeling', 'Opname & Normering', 'Ontwerp', en 'Realisatie' vertegenwoordigen elk achtereenvolgende stappen in het primaire versterkingsproces. Elk van deze vier afdelingen realiseert een concreet en vastomlijnd eindproduct in het versterkingsproces. Het organisatie-model biedt ruimte om naast het traditionele versterkingsproces ook de versnelde processen en/of alternatieve processen in te richten. Het medewerkeroverleg van de NCG (MO) en de OR van EZK hebben actief geparticipeerd in de totstandkoming van het nieuwe organisatieontwerp en de formatie.

Alle NCG-medewerkers hebben een plek gekregen in de nieuwe organisatie. Ook richting CVW-medewerkers is vanaf de zomer actief gecommuniceerd over de mogelijkheid om per 1 januari 2020 te gaan werken bij de NCG. Uiteindelijk hebben 140 CVW-medewerkers de overstap gemaakt naar de NCG, waarmee veel kennis en ervaring voor de uitvoering van de versterking behouden is gebleven.

Gegeven de uitbreiding van de NCG zijn de huisvestingslocaties van de NCG uitgebreid. De huisvestingslocaties bestaan uit de locaties Paterswoldseweg, Cascadeplein, Hoogezand, Den Haag en de zes versterkingspunten.

Op 31 december 2019 had de NCG 134 fte in dienst. Daarnaast maakte de NCG gebruik van 102 fte externe inhuur in opmaat naar de nieuwe organisatie in 2020. Per 1 januari 2020 heeft de nieuwe uitvoeringsorganisatie NCG 208 medewerkers in dienst en zijn 142 medewerkers extern ingehuurd.

6. Klachtenafhandeling, Wob-verzoeken, burgerbrieven en AVG-verzoeken

6.1 Klachten

In 2019 zijn 24 klachten afgehandeld die bij de NCG waren binnengekomen.

De klachten waren inhoudelijk divers van aard. In een aantal gevallen had de klacht betrekking op de (wijze van) communiceren door de NCG met bewoners. Hierbinnen wordt een onderscheid gemaakt tussen klachten die gaan over het uitblijven van een reactie op een vraag, klachten die betrekking hebben op het niet nakomen van een (door de klager ervaren) toezegging of klachten over het gebrek aan proactief informeren, bijvoorbeeld het geven van een update over de planning van de versterkingsoperatie. Daarnaast is er een beperkt aantal klachten over het uitblijven van het Technisch Versterkingsadvies.

Procedureel zijn de meeste klachten, 18 stuks, afgehandeld zonder formele afdoeningsbrief. Veelal is er in overleg met een medewerker of met de directie van de NCG, bewonersbegeleider, projectleider of gebiedsmanager een passende oplossing voor het ongenoegen van de klager gevonden. Hiermee was de klacht naar tevredenheid van klager afgedaan en was er geen verdere voortzetting van de klachtbehandeling nodig. In totaal zijn drie klachten afgedaan met een afdoeningsbrief. Er is met betrekking tot deze klachten geen informatie bekend over een vervolgtraject bij de Ombudsman. Twee klachten zijn ingetrokken en de behandeling van één klacht is overgenomen door het DG/Groningen Bovengronds van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

6.2. Wob-verzoeken

Met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur kan de NCG om overheidsinformatie worden verzocht. Dit heet ook wel een Wob-verzoek. In 2019 heeft de NCG 28 Wob-verzoeken in behandeling genomen, waarvan twee zijn doorverwezen naar een ander bestuursorgaan. Van de resterende 26 Wob-verzoeken zijn zestien afkomstig van eigenaren die informatie opvragen over de eigen woning, het dorp en/of de buurt of over het project waaraan zij deelnemen. In deze gevallen probeert de NCG in goed overleg de informatie zo veel als wettelijk mogelijk te verstrekken buiten de formaliteiten van de Wob om. Vanuit de media heeft NCG vijf Wob-verzoeken ontvangen. Daarnaast heeft NCG één Wob-verzoek ontvangen van een belangbehartiger en vier van geïnteresseerde burgers. De omvang van de Wob-verzoeken

varieert van betrekkelijk klein, zoals een Wob-verzoek om een versterkingsadvies, tot zeer omvangrijk, zoals een Wob-verzoek met betrekking tot HRA. De NCG zal in alle gevallen informatie zo veel als wettelijk mogelijk openbaar maken.

Ten aanzien van de inhoud van genoemde Wob-verzoeken van 'niet-eigenaren' is drie keer om versterkingsadviezen verzocht en drie keer om HRA, prioritering, Plan van Aanpak en een steekproef. Daarnaast hadden drie Wob-verzoeken betrekking op de bedrijfsvoering van de NCG. Ten slotte is informatie opgevraagd over metingen van het KNMI.

Hieronder een overzicht met door de NCG ontvangen en in behandeling genomen Wob-verzoeken.

In behandeling in 2019	28
In behandeling per 1 januari 2019	5
Ontvangen Wob-verzoeken in 2019	23
Afgehandeld formeel	7
Afgehandeld informeel	7
Doorgezonden naar juiste bestuursorgaan	2
Ingetrokken	6
In behandeling na 31 december 2019	6
Totaal	28

6.3 Verzoeken over de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

In 2019 zijn tien verzoeken om inzage in de verwerking van persoonsgegevens op grond van artikel 15 van de AVG gedaan. Deze verzoeken zijn behandeld en beantwoord. Ook zijn er drie datalekken geconstateerd en behandeld. Vanwege de transitie van de versterkingsoperatie van privaat naar publiek heeft de NCG per 1 januari 2020 veel overeenkomsten van de NAM en het CVW overgenomen. Dit heeft eind 2019 tot een sterke groei van verwerkingsovereenkomsten en verwerkingen van persoonsgegevens bij de NCG geleid. Ook in de eerste maanden van 2020 zal deze groei doorzetten. Andere aandachtspunten van eind 2019 die de NCG ook in het kader van de privacy meeneemt naar 2020 zijn:

- De verschuiving van de NCG van het ministerie van EZK naar het ministerie van BZK eind 2019.
- De aanpassing van de interne organisatie van de NCG.
- De aanpassing van de IT-systemen.

De afdeling JEZ van de NCG maakt hiervoor in samenspraak en samenwerking met de andere afdelingen van de NCG de nodige stappen.

7. Governance- en overlegstructuur

Governance

Vanaf de start van de NCG in 2015 zijn er op bestuurlijk niveau overleggen met de betrokken partijen (stakeholders) in het aardbevingsgebied (Rijk, provincie, gemeenten en maatschappelijke organisaties). De overleggen vonden plaats in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroepen. In afstemming met deze partijen is in 2019 besloten om te komen tot een andere overlegstructuur. In plaats van de bestuurlijke stuurgroepen is afgesproken dat er een Bestuurlijk overleg Groningen (BOG) komt dat twee keer per jaar bij elkaar komt. Daarnaast is er een Versterkingsoverleg Groningen (VOG) tussen gemeenten en provincie. De NCG neemt deel aan beide overleggen.

In plaats van de maatschappelijke stuurgroepen is er vanuit de directie van de NCG maandelijks overleg met de maatschappelijke organisaties.

Bestuurlijke overleggen

In aanloop naar de nieuwe governancestructuur heeft in 2019 een aantal bestuurlijke overleggen plaatsgevonden tussen Rijk, provincie, gemeenten en de NCG:

- 15 februari: in dit overleg lag het accent op de capaciteit en uitvoering van de lokale plannen. Er zijn aanvullende afspraken gemaakt over de inzet van capaciteit.
- 11 maart: in dit overleg is verder gesproken over de capaciteit voor opname en beoordeling en de invulling van de nieuwe governancestructuur. Daarnaast zijn het Nationaal Programma Groningen en het convenant van batch 1588 getekend.
- 5 juni: in dit overleg is het eerste versnellingspakket vastgesteld met daarin onder meer de afspraak over de steekproef en uitvoering van batch 1581, meer regie voor bewoners en het vereenvoudigen van processen. Daarnaast is gesproken over de ontwikkeling van een dashboard en het instellen van een versnellingsteam.
- Juli (schriftelijke ronde): hierin zijn aanvullende versnellingsacties vastgesteld, waaronder het benoemen van typologieën en het oprichten van het versnellingsteam. Verder is de overgang van de NCG-organisatie van EZK naar BZK in 2020 benoemd.

Versnellingsteam

In het bestuurlijk overleg van 5 juli 2019 is besloten tot het oprichten van een versnellingsteam. Het versnellingsteam bestaat uit ambtelijke vertegenwoordiging van EZK, BZK, provincie en gemeenten met de directeur van de NCG. Vanaf juli is het versnellingsteam elke veertien dagen bij elkaar gekomen om knelpunten van en versnellingsacties voor de versterking met elkaar te

bespreken en om beslissingen hierover te nemen. De NCG voert het secretariaat van het versnellingsteam.

Op 20 en 21 november is een 2-daagse van het versnellingsteam gehouden en het versnellingspakket voor 2020 en verder besproken. Dit pakket is vastgesteld in het BOG (bestuurlijk Overleg Groningen) van januari 2020.

Nieuwe governance-invulling

De NCG is op basis van de nieuwe governancestructuur twee keer aanwezig geweest bij het VOG (Versterkings Overleg Groningen):

- 1 november voor de presentatie van de steekproef 1581 als invulling van de bestuurlijke afspraak uit juni.
- 2 december voor bespreking van het versnellingspakket dat het versnellingsteam in november opgesteld had.
- De eerste bijeenkomst van het BOG was 23 januari 2020, hierin is het versnellingspakket voor 2020 en verder vastgesteld.

8. Commissie Bijzondere Situaties en ondersteuning Arbiters

Commissie Bijzondere Situaties

Het secretariaat van de Commissie Bijzondere Situaties is ondergebracht bij de NCG. De Commissie functioneert onafhankelijk van de NCG en is ingesteld door de minister van EZK. Er wordt apart gerapporteerd. Voor meer informatie wordt verwezen naar het jaarverslag 2019 van de Commissie Bijzondere Situaties: www.vangnetbijzondersituaties.nl

Ondersteuning Arbiters

Ook de ambtelijke ondersteuning van de Arbiters Bodembeweging is ondergebracht bij de NCG. De Arbiters Bodembeweging functioneert onafhankelijk van de NCG. Deze commissie is ingesteld door de minister van EZK. Verwezen wordt naar het jaarverslag 2019 van de Arbiters Bodembeweging www.arbitersbodembeweging.nl.

9. Samenloop schade en versterken en voorbereiden Bewoners Contact Centrum

Hoewel de afhandeling van schade en de versterking zijn ondergebracht bij verschillende organisaties, is het voor bewoners belangrijk om zoveel mogelijk één proces te kunnen doorlopen. Op 11 september 2019 hebben de NCG en de TCMG daarom een samenwerkingsconvenant getekend om het, indien praktisch, voor Groningers mogelijk te maken schadeherstel en versterking te combineren. Waar mogelijk wordt dit al uitgevoerd bij agro-panden en MKB-objecten.

Belangrijke onderwerpen in het convenant zijn verder de communicatie en de gegevensuitwisseling. Beide organisaties spannen zich in om voor de gebouweigenaar duidelijk te maken wat van de NCG, het TCMG en de samenwerking verwacht mag worden. Als gegevensuitwisseling tussen de NCG en het TCMG nodig is, wordt de gebouweigenaar hierover geïnformeerd.

Om haar bereikbaarheid en dienstverlening te verbeteren, is in 2019 voorbereid dat vanaf begin januari 2020 de NCG bereikbaar is op één telefoonnummer: 088 – 041 44 77. Dit nieuwe nummer is het centrale punt voor vragen van bewoners over de versterking. De NCG is op werkdagen bereikbaar van 9:00 uur tot 17:00 uur. Bewoners uit het versterkingsprogramma kunnen ook altijd terecht bij hun bewonersbegeleider.

10. Financiën

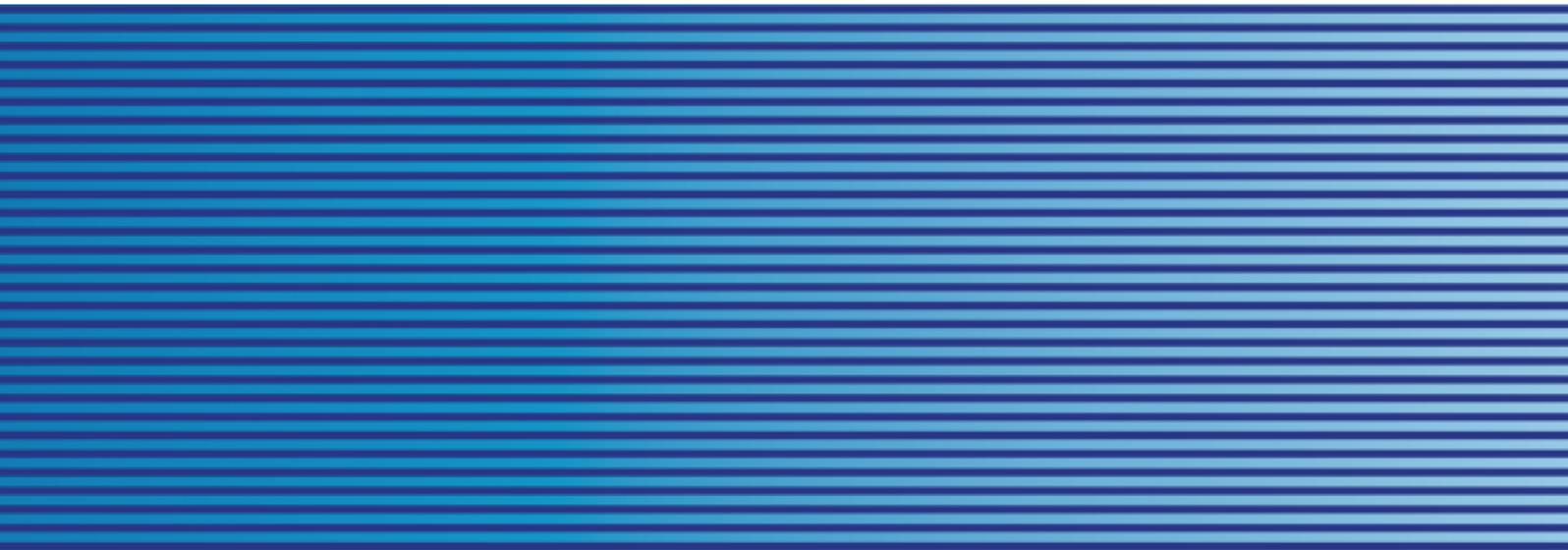
De oorspronkelijke apparaatskostenbegroting 2019 van 12,2 miljoen euro was gebaseerd op een organisatie van 100 fte. Naar aanleiding van de diverse ontwikkelingen die in 2019 plaatsvonden, is in de loop van 2019 de oorspronkelijke apparaatsbegroting met 15,3 miljoen euro verhoogd naar 27,5 miljoen euro. Dit bedrag is vrijgemaakt om de organisatie te faciliteren op weg naar een uitvoeringsorganisatie voor de versterkingsoperatie. Het budget is vanuit EZK aangevuld met 10 miljoen euro, 5 miljoen euro is aangevuld vanuit het eigen programmabudget en 0,3 miljoen euro is het gevolg van indexatie van loon- en prijsstijging. Naar het kerndepartement van EZK is vervolgens 1,8 miljoen euro budget overgeheveld voor de ontwikkelkosten van ICT-systemen en 1,9 miljoen euro voor beheer- en werkplekkosten van ICT. Dit resulteert in een aangepast budget van 23,8 miljoen euro.

De uitgaven in 2019 bedragen 24,9 miljoen euro, een overschrijding van 1,1 miljoen euro. De personele kosten bedragen 19,6 miljoen euro en de materiële kosten 5,3 miljoen euro. Deze laatste post bestaat voornamelijk uit huisvestingskosten en transitiekosten.

De kosten van de versterking liepen in 2019 nog niet via de begroting van de NCG.

Uitputting apparaatskosten budget NCG (x 1 miljoen)

	Budget	Realisatie
Oorspronkelijke begroting EZK	12,2	
Aanvulling programmabudget NCG	5,0	
Aanvulling EZK-begroting	10,0	
Indexatie loon- en prijsstijging	0,3	
Totaal aanvullingen budget	15,3	
Totaal budget incl. aanvullingen	27,5	
Ontwikkelkosten ICT	-1,8	
Beheer- en werkplekkosten ICT	-1,9	
Totaal bestedingen via budgetmutatie	-3,7	
Budget inclusief mutaties	23,8	
Personele kosten		19,6
Materiële kosten		5,3
Totaal	23,8	24,9
Overschrijding	1,1	

www.nationaalcoordinatorgroningen.nl